

CHỊ TÔI: CHIẾC HỒ LÔ NGHĨA TÌNH

(Thương tặng chị Mai Trang, các anh chị em tôi và mọi người thân quen)

Mạ mất gần hai năm, chị Mai Trang mới quay lại Dalat. Dù vì hội ngộ lớp học này, kỷ niệm ngôi trường kia nhưng tận trong tâm khảm, chị như những người tha hương khác, trở về chỉ vì một điều: *Nhớ*. Nhớ Dalat, nhà, gia đình, bạn bè, cảnh vật...đủ cái để mà nhớ.

Chị tôi vô tâm, dẫu Dalat nhiều thay đổi, chị không tìm được gốc thông trên sườn đồi ngày nào tựa lưng hát bản “chiều vàng”; khí hậu thay đổi thất thường, sáng nắng chiều mưa, đồng đánh như trời Sài Gòn, không muôn thuở dầm dề cả tuần của xứ sương mù, và bầu trời thiếu bóng hoa mai nhưng nụ cười của chị vẫn tươi tắn và hạnh phúc.

Xuống máy bay, chị ra bên xe Thành Bưởi về Dalat. Căn phòng và chiếc giường chị vẫn ở với mạ nay không còn nên chị qua ngôi nhà gỗ với Quyên.

Mái nhà xưa còn đó

Năm tháng nắng mưa đây

Ngày về thăm Ba Mạ

Mơ hồ gặp đâu đây

Buổi sáng, trời còn mờ sương, chị và Hương ngồi mở thùng hàng cùng với Hạnh, vợ Quyên.

Mớ bao nilon được ghi tên ở ngoài. Giờ chỉ có 10 phần thiếu phần dành cho ba mạ; Chi không còn nhưng để dành lại cho Ri, Su.

-Nhớ Chi quá. Mọi lần nó là người chia quà.

-Nhớ ba mạ quá.

Ừ thì nhớ...

“Tôi hôm sau, anh em chúng tôi có mặt ở nhà ba mạ để thăm chị gái và cũng được tận hưởng niềm vui được chia quà. Dẫu ở lứa tuổi nào, những đĩa em tóc hoa râm đi gần hết cuộc đời đến đĩa cháu kêu dì, bác ..hay gọi bà trẻ cũng náo nức chờ quà như ngày nào chị tôi đeo chiếc xách tay đầy ắp đồ Mỹ viện trợ trở về từ trường Sư phạm Qui nhơn.

Căn phòng khách trở nên chật chội, mẹ tôi ngồi trên chiếc ghế sofa, ba tôi đi lững thững từ phòng này qua phòng khác, ông không muốn sót đứa con nào. Bản sao của ba, anh Việt hiện lành ngồi trên ghế cạnh bàn tiếp khách. Chúng tôi đưa đứng, đưa ngồi bên cạnh chị.” (Chiếc hồ lô năm 2013)

Hồ lô của chị tôi lần nào cũng vậy, những túi kẹo đủ mùi vị với chocolate. Hạnh đếm từng viên, bỏ vào chiếc túi nhỏ để khỏi lẫn mùi dầu,:

-Em thấy người ta chia mỗi nhà một gói, khỏi đếm cho mất công.

-Thôi! Đếm đi, mỗi nhà có đủ các loại kẹo. Ăn cho vui.

Hết kẹo đến ngoáy tai, chỉ nha khoa, kem đánh răng, bàn chải đánh răng, dầu xanh, dầu nóng, thuốc bổ đầu khớp. Chị rinh mọi vật dụng đủ mở tiệm chạp phô như bà Tàu cạnh giếng nước công cộng đầu đường Trần Nhật Duật ngày xưa

-A! cái này mấy đứa ăn thử: chuối, táo, mít, hồng khô. Chị tự xây nè, ăn cho biết. Ngon không

-Ngon mà ít.

Chia phần phần sơn cho con gái, chị ngậm ngùi: *Thiếu lọ thuốc sơn móng tay, chai acetone, bút chì kẻ lông mày, thỏi son màu đỏ dành cho mẹ*

Hồ lô đem về Việt Nam chưa lấy ra hết thì hồ lô mang đi Mỹ bắt đầu tích góp.

Không bận bịu làm đẹp cho mẹ, nghe mẹ đọc thơ tình của anh học trò năm 16 tuổi, chị theo bạn bè như cánh chim bay về Nha Trang họp lớp Sư Phạm Qui Nhơn. Các cô giáo giờ đã về hưu nhưng buổi họp mặt cũng vẫn nghệ, ca hát, vui chơi. Họ cùng nhau thương nhớ những người bạn sớm bỏ cuộc chơi về cõi hư vô nhưng vui vẻ đón thêm người bạn cũ mới tìm lại. Giờ chia tay, họ trao nhau chút quà.

-Cho mi hủ mắm ruốc bà Càn

-Mi mua giùm tau thêm mấy hủ

-Mua chi nhiều

-À! Tao mêm vô nồi mì quảng cho ngon.

Nồi mì quảng của chị ngon có tiếng với bạn bè: ai nhớ Dalat, nhớ màu vàng của cọng mì, cọng rau carol lá cứng thì ghé chị. Tỉnh thoảng chị nấu đem ra chỗ làm đãi bạn, anh Quỳnh chiều vợ xách ra xe linh kính nào xoong chảo, tô muống. Hình như chị hạnh phúc khi nhìn người ta ăn.

Chị căn dặn:

-Đem qua Mỹ, con dưới nước thì được, con trên bờ thì cấm. Mì mua giùm tao tôm khô, cá khô.

Vậy là ngoài hủ mắm bà Cần còn mắm ruốc chà, tôm chua, hủ dưa món, khô cá dứa, cá mai thêm bịch mù trôm uống mát gan.

Rời Nha Trang, chị cùng các bạn lên Buôn Mê Thuộc, không còn mả giữ chân nên chị như Tề Thiên tha hồ chạy nhảy. Đợt này về, chị thêm niềm vui lớn, chị mới có con dâu và sắp lên chức bà nội. Chị băn khoăn không biết làm quà chi cho con dâu bởi những gì con thích đã nhờ bà sui mua. Ngồi trên xe, chị nghe tiếng điện thoại của con trai

-Mẹ mua cho con một cái lò bánh căn.

-Sao con không nói sớm. Mẹ rời Nha Trang rồi.

Hình như chỉ có con gái mới ưa ăn loại bánh không thịt chỉ lấy vị ngon của nước mắm. Bánh căn chế biến khá đơn giản, chỉ có chút bột đổ vào một chiếc khuôn nhỏ bằng đất đặt trên một chiếc vỉ có chừng 15 lỗ nhỏ để khuôn lên. Không gì thú hơn khi trời lạnh lạnh, ngồi quanh chiếc lò ăn chiếc bánh mới lấy ra nóng hổi. Khi còn Chi, mấy chị em thường dẫn mả ra tiệm giày của chú Hồ Út ở đường Phan Đình Phùng gần chợ Cẩm Đô. Quán bánh căn của con gái bác ở góc mé nhà.

Cả nhà chọn nước mắm nêm vì nó đậm đà và thêm vài viên xíu mại; chút trứng gà đánh nhuyễn để trên mặt bánh cho béo. Chúng tôi ngồi chờ đến phiên và nghe chú Hồ Út kể chuyện về ba. Chú là nhân chứng sống của Dalat, chú gần trăm tuổi nhưng vẫn nhanh nhẹn và minh mẫn; chú trả lời và chỉ vẽ cho những người muốn tìm hiểu nghề đóng giày cổ truyền. Giờ chú, ba mả và Chi vĩnh viễn không còn nên chúng tôi ít ăn bánh căn mà thường hội ngộ ở phở King của Cần

Chị chợt nhớ cô bạn đang còn ở Nha Trang:

-Con trai tau nhờ mua cái khuôn bánh căn. Có cần tau gởi hình mẫu không. Cái vĩ trên bằng thiếc, đặt trên bếp ga hay bếp điện cũng được, còn khuôn bằng đất nên bánh ngon y như đồ bằng lò. Bên Mỹ bán khuôn bánh căn bằng gang nên không ngon

-Không cần. Tau mới mua giùm bạn đem đi Mỹ. Thằng con mi thương vợ ghê hỉ. Vợ nó người Phan Thiết phải không. Con mi mà biết cái khuôn bánh căn tau đi bằng đầu.

Chị tôi cười :

-Ừ! Mi mua giùm tau 2 bộ, nó 1 bộ, tau 1 bộ. Lâu lâu tau đồ để tụi nó ghé qua ăn. 1 bộ có 5 khuôn, mi mua dư thêm năm khuôn để phòng hồ bị bể

Khi có ghen, người phụ nữ thêm những món ăn đã in sâu trong tâm thức nên niềm vui tìm được món quà cho con dâu khiến chị sung sướng, gặp ai chị cũng khoe. Nhận được hàng bạn gởi, chị cẩn thận lấy giấy gói từng chiếc khuôn, cái nắp và đóng vào vali xách tay, không gởi khoang hành lý vì sợ bể.

Chị lên Buôn Mê Thuộc hẹn bạn cũ dạy cùng trường ở quán cà phê:

-Mi cầm gói tiêu hột với gói cà phê nghe. Nhà tau trồng đó.

Ghé Quảng Đức chị tìm ngôi trường cũ, ngôi nhà ngày xưa trọ. Mọi thứ không còn nhưng những em học trò cách đây gần 50 năm nghe tin chị về đến thăm. Cô trò nhìn nhau nhớ lại ngày nào, dáng cô mảnh mai bên gốc thông trong sân trường, cạnh đám học trò nhem nhuốt đất đỏ, ngôi bán bí. Chiếc hồ lô lại chứa thêm tình cảm nụ cười.

Chị ghé Đơn Dương thăm anh chị Hiệp-Liên. Chị Liên gởi tặng chiếc nón Huế nhưng thiếu mất bài thơ trong vành lá như chiếc nón ngày xưa mẹ ngoại thường gởi lên để chị em chúng tôi đội đến trường.

Trước khi rời Dalat để về Sài Gòn đi Mỹ, các em thêm vào gói bánh tráng cuốn thịt luộc, gói bánh hỏi xấy khô, khoai lang dẻo... mấy gói trà artichaud mà anh Quỳnh dặn để tặng bạn. Mà phải đúng trà artichaud của Ladophar có vị ngọt của cỏ.

Tiền vào phòng cách ly, nhìn chị đội chiếc nón lá, đẩy chiếc xe chở 2 chiếc va li, 2 thùng hàng vượt qua số cân quy định phải đóng thêm tiền, đưa em cười:

-Mấy lọ ruốc, cá khô, khoai lang dẻo, hồng khô, me chua...ở Mỹ cũng có. Mua đây tiền đóng phí mắc mà còn mất công xách

Chị cười:

-Người ta quý mới cho mình. Chứ đi mua thì còn chi là tình cảm. Đem về mới quý.

Chiếc hồ lô của chị tôi không chỉ là vật chất, nó gói ghém tình thương chị dành cho mọi người, mệnh mệnh vô bờ. Và lành thay *những gì chị cho đi thì sẽ được nhận lại.*

4.4.2019

Phạm Mai Hương